

GÖZYAŞARTICI GAZ MERMİLERİ VE ATIŞ ARTIKLARI

Tear Gas Ammunition and Gunshot Residues

H.Bülent Üner*, Bülent Şam**, Ömer Kurtaş***, Cüneyt Atasoy***, Cafer Uysal**

Üner HB, Şam B, Kurtaş Ö, Atasoy C, Uysal C. Gözyaşartıcı gaz mermileri ve atış artıkları. Adli Tıp Bülteni 1997;2(1):11-4.

ÖZET

Gözyaşartıcı gazlar (CS ve CN) tahriş edicidirler ve gözyaşı meydana getirirler; sinir ve solunum sistemini etkilerler.

Bu çalışmada, gözyaşartıcı gaz mermileri hakkında bilgi verildi. Valtro marka, 8mm çaplı yarı otomatik gaz tabancası ile CS ve CN içeren mermiler kullanılarak atışlar yapıldı. Atışlar beyaz bezler üzerine ve beyaz bez eldiven giymiş kişilerce yapıldı. Eldeki ve hedefteki atış artıkları incelendi. Artıkların genel olarak ateşli silah atış artıklarına (barut ve ağır metal) benzediği gözlemlendi.

Anahtar Kelimeler: Gözyaşartıcı gaz, Klorobenzildene-molonitril, Kloroasetofen, Starter pistoli, Ateşli silah artıkları.

SUMMARY

Tear gas (CS and CN) is an irritant and produces lacrimation and irritation of skin and respiratory tract.

In this study information about tear gas ammunition is given. Test shots were fired on white cotton cloth using a Valtro semiautomatic pistol with 8mm CS and CN tear gas ammunition. Shooters fired the weapon with white cloth gloves. Gunshot residues on shooters hands and targets were analysed.

Key Words: Tear gas, chlorobenzylidenemolononitrile, Chloroacetophenone, Starter's pistol, Gunshot residues.

GİRİŞ

Bir ateşli silah mermisi dört bölümden meydana gelmektedir; kovan, kapsül, barut ve çekirdek. Fişek

(mermi) yatağında böyle bir mermi bulunan silah ateşlendiğinde, tetik vasıtasıyla düşürülen horozun iğneyi hızla merminin kapsülüne çarptırması sonucu kapsülde meydana gelen alevin yaktığı barut (bu yanma çok kısa sürede olduğu için patlama olarak kabul edilir) hacminin 1000 misli kadar bir hacime sahip yanma gazı oluşturur. Bu gazın meydan getirdiği basınç mermi çekirdeğini kovandan ayırır ve hızla namlu içerisine gönderir. Namludan çekirdeğin yanısıra alev, is, barut, metal artıkları ve gazlar da çıkarlar. Alev ve çekirdek haricinde diğer artıklar otomatik ve yarı otomatik silahlarda kovan çıkartma bölümünden, toplu tabancalarda ise top ile tabancanın çerçevesi arasından çıkarlar.

Bazı özel silahlarda farklı yapıda mermiler kullanılır. Bu mermilerin yapıları kullanış yer ve amaçlarına bağlı olarak değişiklik gösterirler; kuru sıkı mermiler ve göz yaşartıcı gaz mermileri gibi. Bu çalışmanın amacı gözyaşartıcı gaz mermileri hakkında genel bilgiler vermek ve bunların atış atıklarının (barut, ağır metal) ateşli silah atıl artıklarına benzeyip benzemediğini araştırmaktır. Göz yaşartıcı gaz mermilerinin tipleri, kullanış yerleri, yapılarının yanısıra bunların atış sırasında hedef üzerinde ve atış yapan kişinin elinde bırakmış oldukları atış artıkları incelendi. 6136 sayılı yasa kapsamına girmemeleri, normal mermi atan ateşli silahlara çok benzemeleri ve onlara nazaran çok ucuz olmaları nedeniyle, günümüzde gözyaşartıcı gaz mermilerinin ve bunları atan silahların kullanımı çok yaygın bir hale gelmiştir. Bu silahlar kuru sıkı mermi-

* Adli Tıp Kurumu Fizik İhtisas Dairesi Başkanı

** Adli Tıp Kurumu Morg İhtisas Dairesi Adli Tıp Uzmanı

*** Adli Tıp Kurumu , Adli Tıp Uzmanı

Geliş Tarihi: 15.04.1996, 1. Düzeltme Tarihi: 20.05.1997, 2. Düzeltme Tarihi: 13.06.1997, Kabul Tarihi: 20.06.1997